

Gustavo Dudamel

Orquesta Sinfónica Simón Bolívar de Venezuela

DIUMENGE, 12 DE MARÇ DE 2017 – 12.00 h

Sala de Concerts

Orquesta Sinfónica Simón Bolívar de Venezuela

Gustavo Dudamel, director

Ludwig van Beethoven (1770-1827)

Integral de simfonies

I

Obertura d'*Egmont*, op. 84 9'

Simfonia núm. 1, en Do major, op. 21 24'

Adagio molto – Allegro con brio

Andante cantabile con moto

Menuetto – Allegro molto e vivace

Finale – Adagio, allegro molto e vivace

II

Obertura *Coriolà*, op. 62 8'

Simfonia núm. 2, en Re major, op. 36 31'

Adagio molto – Allegro con brio

Larghetto

Scherzo: allegro

Allegro molto

El projecte de la integral de les simfonies de Beethoven compta amb la col·laboració de:

Tots sou part del Palau

Mecenes Protectors

Media Partners

Col·laboradors

Aena — Aenor — Armand Basi — Autoritat Portuària de Barcelona — Bagués-Masriera Joiers — Coca-Cola — Col·legi d'Enginyers de Camins, Canals i Ports — Col·legi de Farmacèutics de Barcelona — Deloitte — Esteve — Fundació Castell de Peralada — Fundació Metalquímia — Helvetia Compañía Suiza S.A. de Seguros y Reaseguros. — Hoteles Catalonia — La Fageda — Loteria de Catalunya — Plusfresc — Quadis — Roca Junyent, S.L.P. — Saba Infraestructures, S.A. — Serunion

Amics Benefactors

Ascensores Jordà, S.A. — Inclos Interiorisme, S.L. — Eurofirms ETT S.L.U. — Fundació Antoni Serra Santamans — Teatre Romea — Veolia Serveis Catalunya S.A.U.

Gràcies!

Mecenes d'Honor

Comentari

Quan Beethoven decideix compondre la seva *Primera Simfonia* ja no és tan jove. Als seus mateixos trenta anys, Mozart i Haydn ja n’havien compost més de trenta-cinc i fins i tot l’*amateur* baró Van Swieten –el dedicatari de la seva Primera– n’havia creat una dotzena. Per què s’acostava al gènere suprem amb tanta prevenció? Doncs no ho sabem. No hi ha cap text representatiu que permetés suposar que això preocupés Beethoven. Per bé que se sap que endarreriria la culminació de les seves obres fins al darrer minut, només ens resta acceptar una resposta més simple: els models que deixaven els seus predecessors eren considerats perfectes i no hi havia cap més via que conspirar contra ells. Conspirarem, doncs!

Com ja han dit molts comentaristes, el primer acord de la *Simfonia* és, en si mateix, tota una provocació. Esperant un acord sonor i afirmatiu de ressonàncies setcentistes, Beethoven ens regala una dissonància puntuada amb un *pizzicato* ben sonor. Un pregunta gegantina i retòrica, en comptes d’una afirmació categòrica. I novament l’acord, i un altre cop... i un altre cop... fins a assolir alguna desitjada afirmació sonora. La tàctica preparatòria ha tingut el seu efecte: què és això?, per què d’aquesta manera?, i ara què ve?, i qui és aquest? La cèlebre *captatio benevolentiae* ja està aconseguida, però ja sabem a què ens enfrontem.

D’aquí endavant, la *Primera Simfonia* recorre la corda tensa de la reverència a Mozart i Haydn, juntament amb els afanys d’algú que aquells anys era capaç d’escriure: “*El meu geni ha de triomfar [...] cal que es reveli l’home complet [...]. Ja no ha de quedar res per fer.*” Així que posem-nos-hi. Si bé després de l’introductor “Adagio molto” el primer tema de l’“Allegro con brio” pot recordar –a qualsevol oient mitjanament avesat– el mateix inici de la *Júpiter* de Mozart, d’aquí endavant Beethoven comença a desplegar el seu llenguatge propi: tutti vigorosos, brusquedats, sforzando aquí i allà, modulacions sobtades, moments ombrívols juntament amb frases lluminoses, coda estesa amb molta més càrrega emotiva. Tot això en conjunt ens mena a demanar-nos: per què ens resulta més proper aquest llenguatge musical? Encara no hi responguem... El segon moviment de la *Primera Simfonia* esdevé una picada d’ullet a Haydn i el seu “reelotge”: des del primer tema fins a les insistències del timbal sobre les quals s’enjogassen els delicats lirismes. Quan arriba el suposat “Menuetto” i se’ns presenta tan “Allegro molto e vivace” ens resulta difícil d’imaginar el seu ball frenètic sense convertir-lo en caricatura de pols i perruca. Una vegada arribats al quart moviment, l’ardit beethovenià sembla que vulgui ensenyar-nos a comptar notes i potser d’aquí vingui allò de “criaturada” amb què Berlioz ho va sentenciar: un adagio ens regala tres notes i silenci... quatre notes i silenci... i cinc... i sis... per llançar-se finalment amb set cap al tema definitiu i humorístic. Déu n’hi do, quin tripijoc per donar pas a acords sincopats, noves brusquedats i, sobretot, humor de debò: entusiasta, rotund i decidit.

Pocs mesos abans d’enllestir-la, Beethoven ja començava la seva *Segona Simfonia* i el pla per enderrocar l’Ancien Régime musical va continuar.

Aquesta vegada la introducció en “Adagio molto” és tan lenta i solemne com melangiosa i fosca per tal que, de sobte, un gran arpegi en Re menor (veritable *déjà vu* de la *Novena Simfonia*) ens situï en una tragèdia curiosa. A força d’acords i trinats s’esvaeixen les ombres i es dóna pas a un “Allegro con brio” amb temes enèrgics i marcialment enmig de múltiples estats d’ànim en el quals l’arpegi ombrívol esdevé memento mori. El “Larghetto” que ve tot seguit és ara, per a Berlioz, “*puresa i candidesa*”, i per a nosaltres és una mostra inequívoca d’aquesta naturalesa pictòrica que ens espera a la *Sisena Simfonia*, “*Pastoral*”. I ara sí!, Beethoven deixa estar les reverències al passat i aquell “Menuetto” imballable el reanomena com a “Scherzo” i queda clar que la intenció és divertir-se sobre les ruïnes del gerro rococó. Malgrat que l’estructura és la mateixa del tradicional minuet, l’*scherzo* és decididament ràpid i no té res a veure amb l’ambient cortesà. Els corns assenteixen amb tímidesa i l’antic *Trio* –ple de gràcia i elegància– irradia espurnes en els seus unísons bruscos. En arribar al “Finale”, els “bous de Leipzig” (tal com Beethoven anomenava els redactors de l’«Allgemeine Musikalische Zeitung») no ho van suportar més i, juntament amb d’altres, s’hi van pronunciar així: “... *el final és massa estrany, salvatge, sorollós... un monstre sense forma, un drac alafèrit que es debat indòmit i no vol morir, i que alhora es dessagna brandant rabiüdament la cua...*”. I diem en ple segle XXI: però, renoi!, és que em fascina d’escoltar aquests monstres i dracs!

I ara sí que podem respondre el que hem deixat pendent abans. Aquesta música ens resulta més propera, sens dubte, com també ens resulta més proper sentir parlar de llibertat, drets i democràcia. No volem dir que “ens agradin” més aquestes brusquedats i dessagnaments i que ens agradin menys la reverència musical cortesana i el rapè que acompanya algunes *liaisons dangereuses*. No, no..., és només que la música de Beethoven ens resulta més propera perquè està creada des d’una experiència vital conspiradora com la nostra: que no concep el servilisme, la glorificació aliena ni el vinclament com a predestinacions divines (compte!..., que no han desaparegut, però ara són més humanes, miserablement humanes...). Doncs això, Beethoven ens resulta humà tal com concebem el que és humà: amb tota la noblesa i tota la misèria; amb tota la brusquedat i tota la delicadesa; amb l’afany egoista i l’altruisme ingenu. Aquestes dues simfonies ens mostren l’aparició d’aquest personatge salvatge i indòmit que va arribar per quedar-se i que viu entre nosaltres: la llibertat. Perdó..., volia dir: Beethoven.

Carlos Calderón Urrezitieta, doctor en humanitats, músic i historiador

GUSTAVO DUDAMEL

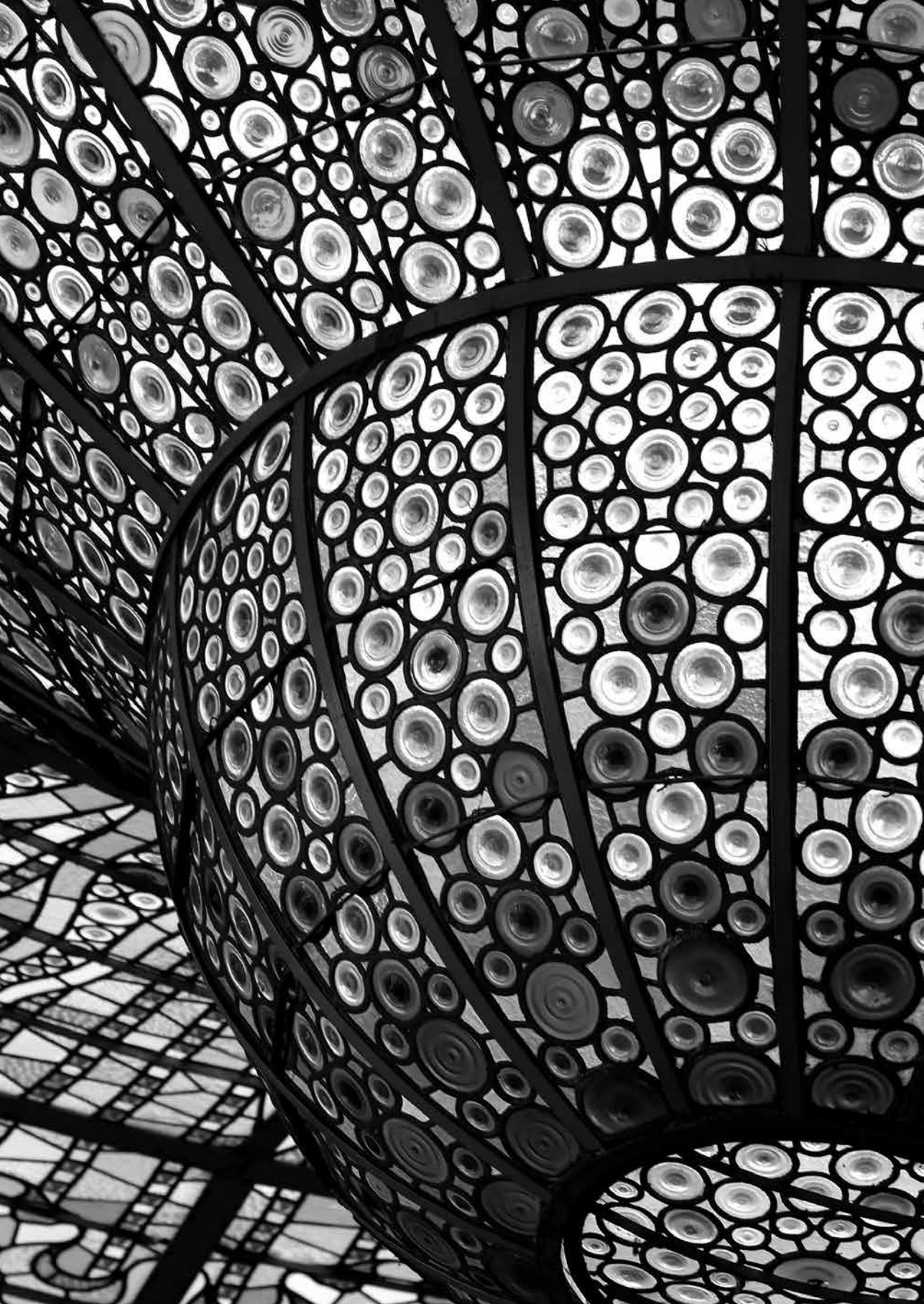

CUANDO
LA GENIALIDAD
ABRE CAMINOS,
SE HACE
HISTORIA.

Este reloj ha presenciado el origen de la próxima generación de músicos. Ha acompañado a un director cuya pasión y brillantez han inspirado a las mejores orquestas del mundo para alcanzar cumbres aún más altas. No solo marca el tiempo. Marca su época.

OYSTER PERPETUAL DAY-DATE 40

Biografies

Orquesta Sinfónica Simón Bolívar de Venezuela

Fundada per José Antonio Abreu, és el col·lectiu més emblemàtic del Sistema de Orquestes y Coros Juveniles e Infantiles de Venezuela. Els seus 170 membres –nomenats Artistes per a la Pau per la UNESCO– s'han format amb el programa acadèmic d'El Sistema, han participat en classes magistrals de professors de renom i han actuat amb directors emblemàtics com Sir S. Rattle, C. Abbado, D. Barenboim, K. Penderecki, E. P. Salonen i L. Maazel, entre d'altres.

Els darrers anys ha realitzat nombroses gires internacionals, amb grans elogis de la crítica i del públic, i ha participat en festivals com els BBC Proms, Edimburg, Schleswig-Holstein, Lucerna, Salzburg, Istanbul, Berlin in Lights del Carnegie Hall i Semperoper de Dresden.

També ha estat acollida per les sales més prestigioses d'Europa, Àsia i Amèrica (Royal Festival Hall de Londres, Konzerthaus de Viena, La Scala de Milà, Salle Pleyel de París, Accademia di Santa Cecilia, Teatro Colón de Buenos Aires i altres auditoris destacats a Oslo, Estocolm, Sant Petersburg, Moscou, Varsòvia, Atenes, Madrid, Barcelona, Zuric, Pequín, Seül, Tòquio, Chicago, Filadèlfia, Washington, San Francisco, Los Angeles, Toronto, Mont-real i Bogotà).

L'OSSBV ha estat orquestra resident del Festival de Pasqua de Lucerna i del Walt Disney Hall, com a part d'un projecte en què Dudamel va dirigir les nou simfonies de Mahler a Los Angeles i Caracas, amb la Filharmònica de Los Angeles i l'OSSBV. El 2015, a La Scala de Milà va oferir tres concerts i va participar en vuit representacions de *La bohème*.

L'orquestra i Dudamel enregistren per a Deutsche Grammophon i ja han publicat gravacions de les *Simfonies n.º 5 i n.º 7* de Beethoven, la *Cinquena* de Mahler, un àlbum Txaikovski amb la *Simfonia n.º 5* i *Francesca da Rimini*, i el superèxit *Fiesta*, amb obres de compositors llatinoamericans. El gener del 2013 va enregistrar la banda sonora de la pel·lícula d'Alberto Arvelo *El Libertador*, composta per Gustavo Dudamel.

L'OSSBV agraeix el generós suport de la Hilti Foundation per a la compra d'instruments.

Biografies

Gustavo Dudamel Director

Com a director simfònic i operístic de renom internacional, el mou el profund convenciment que la música uneix i inspira els homes de totes les edats. Com a director artístic i musical de la Filharmònica de Los Angeles i director musical de l'Orquesta Simón Bolívar, el seu lideratge musical s'estén dels més grans auditoris fins a les aules, cinemes i plataformes digitals globals. També actua com a convidat en institucions musicals famoses: enguany fa una gira europea amb la Filharmònica de Berlín i ha estat el director més jove del Concert d'Any Nou de la Filharmònica de Viena.

Després de vuit temporades, ha prorrogat fins a la 2021-22 el seu contracte amb la Filharmònica de Los Angeles, i hi ha desenvolupat la Jove Orquestra de Los Angeles (YOLA), seguint El Sistema de Veneçuela. Amb la YOLA, Dudamel apropa la música als nens de comunitats de Los Angeles poc afavorides, i inspira iniciatives similars als EUA i a Europa.

Sota la seva direcció, la Filharmònica de Los Angeles té una notable audiència i una profunda programació que inclou el millor i el més audaç de la nova música, amb estrenes i encàrrecs a John Adams, Philip Glass, Arvo Pärt, Sofia Gubaidulina, Witold Lutoslawski i Kaija Saariaho.

El treball a Veneçuela constitueix la pedra angular del seu compromís amb els joves. Com a director musical de tot el projecte, dedica unes 25 setmanes anuals a les orquestres i els nens d'El Sistema. I continua liderant l'Orquesta Simón Bolívar, al país i a l'estranger: després d'una gira europea a final d'estiu del 2016, plegats van iniciar la temporada del Carnegie Hall de Nova York, i ara interpreten la integral de les simfonies de Beethoven a Viena, Barcelona i a la nova Elbphilharmonie d'Hamburg.

Artista de Deutsche Grammophon des del 2005, té una extensa discografia i molts DVD, amb els moments més significatius de la seva carrera, oferint autors com John Adams, Mendelssohn i Mahler (*Simfonies n.ºm. 5, 7 i 9*). Una única audició de la *Simfonia dels Mil* de Mahler, amb la Filharmònica de Berlín, la Sinfónica Simón Bolívar i mil cantaires de tot Veneçuela, va ser gravada en DVD/Blu-ray i retransmesa en directe als cinemes dels Estats Units i el Canadà.

Nascut el 1981 a Veneçuela, on es formà, l'accés a la música per a tots és la pedra angular de la seva filosofia professional, ètica i filantròpica.

Aquell any...

1800

Música

Beethoven estrena la seva *Primera Simfonia* al Burgtheater de Viena. El compositor dedica l'obra al baró Van Swieten, amic seu i també de Mozart i Haydn.

Història

L'exèrcit anglès pren el control de l'illa de Malta i n'expulsa les tropes franceses de Napoleó Bonaparte que l'havien ocupada dos anys abans.

Art

Jacques-Louis David pinta l'oli *Madame Récamier*. El quadre, que es pot veure al Museu del Louvre, retrata Juliette Récamier, la dona d'un banquer.

Cultura

A Washington DC es funda la Biblioteca del Congrés dels Estats Units, que amb el temps es convertirà en una de les més importants del món.

Ciència

El físic italià Alessandro Volta inventa la primera bateria elèctrica: la pila voltaica o pila de Volta, és a dir, la mare de totes les piles.

1803

Beethoven torna a dirigir l'estrena d'una de les seves simfonies, la *Segona*. Serà novament a Viena, al Theater an der Wien.

Napoleó ven als Estats Units, per uns quinze milions de dòlars, Louisiana i altres territoris fins aleshores de domini francès a l'Amèrica del Nord.

Neix a Barcelona Francesc Xavier Parcerisa i Boada, dibuixant i pintor. És considerat un dels principals introductors de la litografia a Espanya.

L'escriptor i filòsof alemany Johann Gottfried von Herder mor a la ciutat de Weimar. Figura clau en el naixement del Romanticisme alemany.

Luke Howard publica un treball amb la seva classificació dels núvols en funció de la forma. Aquesta classificació és la que es fa servir habitualment encara avui.

Propers concerts al Palau

Palau 100
DIUMENGE, 19.03.17

18.00 h

Pinchas Zukerman, violí
Yefim Bronfman, piano

W. A. Mozart: *Sonata en Do major, KV 296*
F. Schubert: *Sonata "Duo" per a violí i piano en La major, D. 574*
L. van Beethoven: *Sonata per a violí i piano, op. 24, "Primavera"*

Preu: 15, 25, 30, 50 i 80 euros

Concerts Familiars al Palau
DIUMENGE, 26.03.17 – 10.00 i 12.00 h

Big Bang Beethoven

Fragments de simfonies, sonates i rondós de Ludwig van Beethoven.

Eduard Iniesta, arranjaments i direcció musical
Enrique Cabrera, direcció coreogràfica

Preu: 11 euros

Palau Bach
DILLUNS, 10.04.17 – 20.30 h

Akademie für Alte Musik Berlin
RIAS Kammerchor
Sunhae Im, soprano
Benn Schachtner, contratenor
Julian Prégardien, Evangelista i tenor
Johannes Wiesser, Christus i baix
René Jacobs, director

J. S. Bach: *Passió segons sant Mateu, BWV 244*

Preus: 20, 35, 45, 70 i 125 euros

Palau 100
DILLUNS, 24.04.17 – 20.30 h

Freiburger Barockorchester
Robin Johannsen, Fiordiligi; **Sophie Harmsen**, Dorabella; **Johannes Weisser**, Guglielmo; **Sunhae Im**, Despina; **Marcos Fink**, Alfonso
Cor de Cambra del Palau de la Música (Simon Halsey, director)
René Jacobs, director

W. A. Mozart: *Così fan tutte, KV 588*

Preus: 30, 40, 60, 85 i 150 euros